

Список використаних джерел:

1. Корчагіна Г. С. Особливості педагогічного супроводу іноземних студентів у процесі музичної підготовки у ЗВО України. *Педагогічні науки*. 2025. № 110. С. 13-18.
2. Невмержицька О., Ревть А. Особливості адаптації студентів-іноземців в українські заклади вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 12(46). С. 657-665.
3. Син Чжефу. Модель педагогічної підтримки іноземних студентів у процесі адаптації до навчання в університетах України. *Наука і освіта*. 2017. № 6. С. 38-43.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ТРИВАЛОГО ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАПРУЖЕННЯ

Михайлюк Н.В.

доктор філософії, доцент,

доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

Харківського національного економічного університету

імені Семена Кузнеця,

м. Харків, Україна

Рязанцева Д.В.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри мовної підготовки

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,

м. Харків, Україна

Організація навчального процесу в технічних ЗВО під час воєнного стану вимагає від викладача не лише професійної компетентності, а й глибокого розуміння психологічного стану здобувачів освіти. Студенти, які знаходяться у прифронтових регіонах (зокрема у м. Харків), щоденно стикаються з депривацією сну, тривогою та кортизоловим навантаженням. Це безпосередньо впливає на когнітивні здібності: концентрацію уваги, пам'ять та здатність до аналітичного мислення, що є критично важливим для майбутніх інженерів.

Постійний стрес призводить до зниження здатності засвоювати складний технічний матеріал [1]. У зв'язку з цим, психолого-педагогічні засади навчання мають бути переглянуті в бік «мікронавчання». Поділ лекційного матеріалу на короткі, логічно завершені блоки дозволяє студенту утримувати фокус уваги навіть в умовах нестабільного психоемоційного стану. Важливим є

використання візуалізації та інтерактивних алгоритмів, що знижують когнітивне навантаження.

В умовах війни викладач стає «точкою опори» для студента. Психолого-педагогічна підтримка полягає у створенні атмосфери психологічної безпеки в онлайн-аудиторії. Це включає гнучкість дедлайнів (врахування обставин (обстріли, відсутність зв'язку) як спосіб зниження рівня тривожності) та валідацію почуттів (визнання труднощів, з якими стикаються студенти, що підвищує рівень довіри та залученості до навчання).

Тривале перебування в Zoom/Google Meet посилює відчуття ізоляції, викликає цифрову втому. Методично доцільно дотримуватися гігієни навчання в Online-форматі, впроваджувати елементи асинхронного навчання, надаючи студентам можливість опрацьовувати частину матеріалу у власному темпі. Це дозволяє врахувати індивідуальні біоритми та періоди відносної безпеки у регіоні проживання студента.

Важливим є впровадження технік саморегуляції в навчальний процес. Сучасна педагогіка в ЗВО має інтегрувати короткі практики психологічного розвантаження. Наприклад, п'ятихвилинні перерви на дихальні вправи або короткі обговорення неакадемічних тем сприяють перемиканню уваги та відновленню працездатності. Це не лише покращує засвоєння матеріалу, а й формує у студентів навички стресостійкості (resilience), необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Окремим аспектом психолого-педагогічної підтримки є розвиток культури «цифрової емпатії» у взаємодії між викладачем та студентом. В умовах дистанційного навчання у технічному ЗВО, де комунікація часто зводиться до сухого обміну технічними даними, критично важливим стає персоналізований асинхронний фідбек. Замість стандартизованих оцінок, використання розгорнутих коментарів до робіт, аудіоповідомлень або індивідуальних консультацій у месенджерах дозволяє компенсувати дефіцит «живого» спілкування. Це знижує відчуття соціальної ізоляції студента, яке часто є тригером для депресивних станів.

Таким чином, викладач трансформує свою роль з контролера в ментора, що безпосередньо впливає на мотивацію студента продовжувати навчання попри зовнішні загрози та побутові труднощі, характерні для життя у прифронтовому регіоні.

Успішність підготовки галузевих фахівців у технічних ЗВО сьогодні прямо залежить від інтеграції психологічного супроводу в освітній процес.

Гуманізація навчання та застосування адаптивних педагогічних стратегій є запорукою збереження кадрового потенціалу країни та ментального здоров'я молоді.

Список використаних джерел:

1. Рекомендації ВООЗ щодо ментального здоров'я на робочому місці та в закладах освіти (оновлено 2026 р.). *Електронне видання*. URL: <https://www.who.int/ua>

ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ В ТЕХНІЧНОМУ ЗВО ЯК ПРОСТІР ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ

Моїсєєва Н.І.

*доктор економічних наук, кандидат філософських наук, професор,
завідувачка кафедри ЮНЕСКО*

*«Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків, Україна*

Варинаєв О.М.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри ЮНЕСКО*

*«Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків, Україна*

У технічному закладі вищої освіти гуманітарні дисципліни й досі нерідко сприймаються як корисний, але другорядний супровід фахової підготовки. Такий погляд збіднює саму ідею університету, бо зводить освіту до вироблення прикладних умінь. За умов війни, цифрового перевантаження й стрімкого входження генеративного штучного інтелекту така редукція стає особливо ризикованою. Питання про місце гуманітарних дисциплін у технічному ЗВО стосується, отже, не другорядного балансу між циклами підготовки, а засадничої речі: чи зберігається в освіті простір формування суб'єкта, здатного мислити, оцінювати й нести наслідки власного судження.